

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM AB (svb)

Verksamhetsberättelse 2020

Mänskliga rättigheter och demokrati • Religionsvetenskap & teologi • Östkyrkliga studier

Enskilda Högskolan
Stockholm

Innehåll

Rektor har ordet	3
Högskolan för mänskliga rättigheter och demokrati	5
Teologiska Högskolan Stockholm	6
- Avdelningen för religionsvetenskap och teologi	6
- Avdelningen för östkyrkliga studier	9
Forskning och forskarutbildning	11
Kvalitetssäkringsarbetet	14
Studentkår	15
Bibliotek	16
Studenter med funktionshinder	17
Evenemang under året	17
Personal och styrelse	19
Studentstatistik	20
Årsredovisning	23

Rektor har ordet

Med denna verksamhetsberättelse lägger vi ett omtumlande år till handlingarna. Ett år då vi fått ompröva mycket. Bara en så enkel sak som att statsministern som för några år sen sa, att i "Sverige så hälsar man på varann, man tar både kvinnor och män i handen", nu under pandemin som alla vi andra fått lära om vad som passar sig när vi hälsar på någon. Och tidigare har vi på högskolan haft samtal om hur mycket vi egentligen bör satsa på distansundervisning och plötsligt var all undervisning online.

Det började med att vi fick införa reserestriktioner i slutet av februari. Ett par veckor senare slopades närvarokravet på campuskurserna. Och bara en vecka senare ställdes all campusundervisning in och alla högskolans kurser blev onlinekurser under resten av vårterminen. På ett plan var det enkelt så till vida att alla kurser – oavsett om de är campus- eller distanskurser – har samma lärplattform. Men självklart var det både för lärare och för studenter en stor utmaning att plötsligt befinna sig i en helt digital miljö istället för fysiskt på campus.

Coronapandemin satte EHS omställningsförmåga på prov, men ett tecken på att högskolan stod pall var att studentkåren i slutet av vårterminen skickade ett tack för hanteringen av situationen parat med glasscheckar till personalen. Men vi vet att det kostat stora extraordinära insatser både för personal och för studenter. För att framöver vara bättre rustade för utökad distansundervisning gjordes en stor investering under sommaren i ny utrustning i fem lärosalar vid Campus Bromma. Det gav under höstterminens första halva möjlighet till hybridundervisning, där både studenter och lärare kunde välja att vara med på campus eller online. Därefter blev återigen allt distansundervisning. Vid Campus Södertälje var all undervisning helt online oavbrutet från mitten av mars.

I och med 2020 blev EHS medlem i SUHF, Sveriges universitets- och högskoleförbund. Medlemskapet innebär att högskolan får del av organisationens utredningar, olika nätverk och direktinformation från departement och ansvarig minister. Inte minst under pandemin har medlemskapet gett möjlighet att stämma av olika åtgärder med andra lärosäten och delta i regelbundna möten med ministern om situationen.

Men det hände mycket annat också under året. En ny hemsida lanserades i december. *Högskolan för mänskliga rättigheter* bytte namn till *Högskolan för mänskliga rättigheter och demokrati*. Det fanns flera skäl till det. "Mänskliga rättigheter och demokrati" – så benämndes från början våra utbildningsprogram inom området innan det förkortades till bara "Mänskliga rättigheter". Men att tillägget "demokrati" nu togs tillbaka, speglar inte bara våra utbildningsprograms unika profil, utan också hur frågan om demokratins förutsättningar och framtid blivit allt mer brännande.

Ett stort arbete genomfördes för att ta fram både en övergripande strategi och värdegrund för högskolan i sin helhet, liksom även en mer preciserad strategi för forskningsverksamheten. En chef för högskolans kommunikation tillträdde i augusti. Under vårterminen inbjöds alla Utbildningsutskottets ledamöter till studiebesök. Några hann genomföras innan pandemin tog över, men flertalet blev istället online-möten. En framgång var att forskningspropositionen som presenterades i december innebär att högskolans anslag höjs med närmare fyra miljoner kronor, om inget oförutsett händer i riksdagsbehandlingen.

EHS tog initiativ till att alla mindre enskilda utbildningsanordnare gemensamt gick in med en skrivelse till Utbildningsdepartementet, med anledning av att Central Studiestöds-

nämnden (CSN) under hösten meddelade att man gjort fel under många år. Förändringen innebar att en del av våra studenter mitt under pågående läsår skulle förlora möjligheten till studiebidrag. CSN backade emellertid och meddelade att ingen förändring skulle genomföras, utan att man först skulle utreda frågan. EHS initiativ kan vara början till att en närmare kontinuerlig samverkan mellan de enskilda utbildningsanordnarna tar form, då det finns ett flertal frågor som dessa lärosäten behöver få lösta visavi regeringen och ansvariga myndigheter.

Detta är den sista verksamhetsberättelsen jag sammanställer som rektor då det är dags för pension under 2021. Jag var med vid högskolans bildande 1993 och var då facklig representant i förhandlingar och tillsättande av högskolans förste rektor. Senare var jag utbildningsledare för de teologiska programmen, för att 2006 tillträda som rektor.

Det är inte möjligt att här på något adekvat sätt summera dessa år som rektor. Det har varit en fantastisk resa att vara med på. Under 2020 ökade antalet studenter till över 900 och lär snart passera 1 000. Sedan flera år är EHS det lärosäte i landet som har flest förstahandssökande till teologiska utbildningsprogram. Och i november passerades en milstolpe då det anmäldes att den första av EHS egna antagna doktorander skulle disputera i januari 2021.

Under dessa år har vi erhållit kandidat-, magister-, master, licentiat- och doktorsexamen i teologi¹, och kandidat- magister- och masterexamen i mänskliga rättigheter. Och under höstterminen ansökte vi om examenstillstånd på forskarutbildningsnivå även inom mänskliga rättigheter. En rad lärare har befordrats till docenter och professorer. Över 26 miljoner kronor har sen 2015 donerats direkt till skolan, eller indirekt via Eukeniakyrkan, öronmärkta för högskolans verksamhet. En till EHS kopplad extern stiftelse, *Lilian och Karl Olof Nilssons forskningsstiftelse* bildades 2017, som nu kontinuerligt delar ut stipendier till EHS-studenter.

Andelsföreningen har blivit ett icke vinstdrivande aktiebolag. Utbildning av ortodoxa präster och församlingspedagoger startades upp 2016 i samverkan med Sankt Ignatios i Södertälje. THS blev EHS och tre avdelningar har bildats med

var sin biträdande rektor. Mycket, mycket mer skulle kunna nämnas. Men vad det till sist handlar om, är att sprida bildning och ge utbildning. Därför har de genom åren uppmuntande studentreaktionerna kanske varit allra viktigast:

TACK för den här underbara tiden på THS!!! Det har varit de bästa åren i mitt liv på många olika sätt. Tack för allt ni gör för oss studenter. Tack för att ni hjälper oss att jobba med frågor som är viktiga för vårt yrkesval. Tack för ekumeniken, som gör THS till världens bästa skola!

Uppdraget är att bygga kunskap och ge människor redskap för att tyda och tolka sin samtid. Att ge kompetens för att kunna arbeta professionellt inom olika områden. Nelson Mandela summerade 1990 under ett framträdande i en high school i Boston vad utbildning i grunden handlar om: "Education is the most powerful weapon which you can use to change the world". I inledningen till verksamhetsberättelsen 2006 skrev jag:

Akademien är inte något perifert... här ställs de stora, svåra och livsavgörande frågorna. Frågor som ibland kommer oss väldigt nära och kan få vittgående konsekvenser för våra liv. THS är ett betydelsefullt verktyg för dem som vill skaffa sig kunskap för att vara med och bygga en rimligare värld. För ledare och fotfolk, för amatörer och proffs som inser att teologi och mänskliga rättigheter är kraftfulla verktyg att bygga kyrka och samhälle, relationer och solidaritet.

Tack för 28 fantastiska år! Tack för förmånen att under 15 år ha fått vara rektor och arbeta tillsammans med engagerade styrelsemedlemmar och med så många begåvade, entusiastiska och omtänksamma medarbetare.

Bromma i februari 2021
Owe Kennerberg

¹ THS fick 1996 tillstånd att utfärda teologie kandidatexamen, men i samband med Bologna-processen och som trädde i kraft den 1 juli 2007 upphörde teologie kandidatexamen att vara en särskild yrkesexamen, och blev istället en generell kandidatexamen inom teologiämnet. I och med det fick högskolan lov att ansöka om tillstånd att utfärda kandidatexamen i teologi.

Högskolan för mänskliga rättigheter och demokrati (HMR)

Avdelningen för mänskliga rättigheter och demokrati

Avdelningen för mänskliga rättigheter och demokrati (MRD) leds av biträdande rektor Linde Lindkvist som tillsammans med administrationen ansvarar för det löpande arbetet. MRD bedriver tvärvetenskaplig utbildning och forskning i människorätts- och demokratifrågor. Högskolan har sedan 1997 erbjudit kurser i mänskliga rättigheter och demokrati och har idag ett kandidatprogram, samt ett magister/masterprogram.

Avdelningen har under året haft två professorer, två docenter, en lektor och en adjunkt på hel- eller deltid, ett antal timlärare, en studievägledare och administratör, samt en biträdande rektor på deltid. Under året rekryterades en ny studierektor som påbörjar sin tjänst vid EHS under mars 2021, då Monica Helles går i pension.

Anne-Christine Lindvall var under början av 2020 biträdande rektor. Den 1 augusti övertogs det ansvaret av Linde Lindkvist, tillika lektor i mänskliga rättigheter. Biträdande rektor ansvarar tillsammans med kansliets administration för löpande ärenden. För beslut rörande kvalitetsfrågor, utbildnings- och utvecklingsfrågor ansvarar MRD-kollegiet som består av tillsvidareanställda lärare, studievägledare, studentkårsrepresentant samt biträdande rektor.

Avdelningen genomförde under 2020 ett 30-tal kurser på grund- och avancerad nivå. Under året utfärdades 14 kandidat-, 4 magister- samt 12 masterexamina i mänskliga rättigheter. Antalet helårsstudenter var 147 varav 82% kvinnor. Noterbart är att genomströmningen inte minskade under pandemiåret, utan till och med ökade från 84% till 86%. Utförlig studentstatistik finns i slutet av verksamhetsberättelsen.

Som för övriga delar av organisationen präglades 2020 av Coronapandemin. Under stora delar av året var all undervisning förlagd till distans, vilket innebar stora utmaningar för såväl lärare som studenter. Pandemin innebar att planerade aktiviteter inom ramen för befintliga internationella utbyten fick skjutas på framtiden. Det gällde såväl det SIDA-finansierade Linneaus-Palme-program som EHS har tillsammans med Myanmar Institute of Theology i Yangon, som Erasmusutbytet med University of Hargeisa i Somaliland. Coronapandemin drabbade även de studenter som planerat att genomföra studier inom ramen för högskolans SIDA-finansierade stipendier för Minor Field Studies. Även de årliga MR-dagarna där EHS brukar medverka ställdes in och kommer istället att hållas digitalt under våren 2021.

Trots pandemin var 2020 ett år då avdelningen tog flera betydelsefulla kliv framåt. Under året bytte avdelningen namn från *Avdelningen för mänskliga rättigheter* till *Avdelningen för mänskliga rättigheter och demokrati*. Detta innebär en återgång till områdets ursprungliga benämning vid högsko-

lan, samt en markering om att människorättsfrågorna inte går att särskilja från frågor som rör demokratiskt styre och samhällsliv.

Som ett led i att ytterligare förstärka den identiteten fattade avdelningen beslut om att ersätta den befintliga magister- och masterutbildningen med en engelskspråkig masterutbildning i mänskliga rättigheter och demokrati med start höstterminen 2021. Utbildningen blir den första av sitt slag i regionen och kommer att ha en inriktning mot såväl forskning som det praktiska arbetet med mänskliga rättigheter och demokrati.

Under året samarbetade avdelningen med andra delar av EHS kring såväl utbildning som forskning. Vid sidan av etablerade kursarbeten, som exempelvis den delade kursen om *Fred, konflikt och religion*, arrangerades en ämnesövergripande sommarkurs under titeln *När krisen kom: teologisk visdom och mänskliga rättigheter i pandemier och ekokatastrofer*.

En av avdelningens centrala utmaningar är att stärka högskolans forskningsmiljö för människorätts- och demokratifrågor, samt samarbeten med andra institutioner med liknande inriktning. Därför var det glädjande att EHS under året kunde knyta till sig ytterligare personer med tydlig forskningsprofil. I augusti antogs Bengt Palmgren som doktorand i folkrätt vid Åbo Akademi, med placering vid EHS. I oktober anställdes en ny lärare i folkrätt, Maria Bexelius, som håller på att avsluta sin forskarutbildning vid Uppsala universitet med inriktning mot asyl- och flyktingrätt.

I slutet av hösten inlämnade avdelningen en ansökan till regeringen om licentiat- och doktorsexamen i mänskliga rättigheter, en ansökan som kommer att behandlas under våren 2021. Om ansökan beviljas får *Avdelningen för mänskliga rättigheter och demokrati* ytterligare möjligheter till progression för forskning med egna doktorander. Flera av ämnets lärare är redan biträdande handledare eller huvudhandledare i närliggande ämnen vid EHS och vid andra lärosäten.

Under året har avdelningen arrangerat återkommande forskarseminarier där pågående forskning om mänskliga rättigheter har ventilerats, delvis i samarbete med de andra avdelningarna vid EHS. Avdelningen har också ett etablerat ett gemensamt forskarseminarium med forskare vid pedagogiska och filosofiska institutionerna vid Stockholms universitet, ett seminarium som går under namnet Stockholm Human Rights Colloquium.

Teologiska högskolan Stockholm (THS)

Avdelningen för religionsvetenskap och teologi (RT)

Avdelningen för religionsvetenskap och teologi (RT) leds av biträdande rektor Sofia Camnerin som tillsammans med ämnesföreträdare, lärare i de olika ämnena och studierektorer ansvarar för kurs- och programutveckling i de teologiska programmen. Under 2020 erbjöds totalt ett drygt 130-tal olika kurser i teologi vid THS, på grundnivå och på avancerad nivå. Året har självklart präglats av Coronapandemin då högskolan som helhet redan i mars 2020 tvingades lägga över all undervisning och alla möten till online-baserad verksamhet.

Det gemensamma kvalitetssäkrande organet för de båda THS-avdelningarna RT och *Östkyrkliga studier* (ÖS) har varit ämnesföreträdarkollegiet (ÄFK). ÄFK, tillsammans med administrationen och ämneskollegierna, driver de teologiska utbildningarna. Läsåret 2020/21 delades detta organ upp på respektive avdelning. Från hösten 2020 har RT haft sitt ÄFK och ÖS sitt avdelningskollegium.

Utförlig studentstatistik finns i slutet av verksamhetsberättelsen, men några uppgifter kan nämnas. Under året utfärdades 14 kandidat-, 7 magister- och 2 masterexamen i teologi. Könslansen mellan kvinnor och män har det senaste året jämnats ut, även om kvinnor fortfarande är i majoritet på högskolan. 58 % är kvinnor på enstaka kurser och 54 % av programstudenterna. Genomströmningen på campuskurserna i teologi steg från 78 % 2019 till 81 % 2020. Däremot sjönk den i distanskurserna från 68 % till 58 %.

THS erbjuder flera utbildningsvägar inom teologi/religionsvetenskap. Det kan vara enskilda kurser som ingår i en annan yrkesutbildning, eller en examen med teologi/religionsvetenskap som huvudämne. Det kan vara enstaka kurser som läses som fortbildning, en kvalificerad magister-, masterutbildning eller en forskarutbildning. En nyhet under året var inrättandet av två nya högre seminarier inom ämnet Systematisk teologi, nämligen Hymnologi och Kritisk teologi. Avdelningen startade även upp tillsammans med ÖS avdelningsövergripande masterprogram *International relations and Ecumenism* samt *Religion, Politics and Democracy*. En annan nyhet var de två sommarkurser online som fick ett mycket stort antal sökande. Kursen *Teologi och kyrka i pandemiernas tid* fullföljdes av 80 studenter.

Grundläggande är uppdraget från ägaren att utbilda pastorer för Eumeniakyrkan. Till detta kommer kompetensutveckling och annan spetskompetens som kyrkan efterfrågar. Sedan många år har blivande präster inom Svenska kyrkan också varit en betydande studentgrupp vid högskolan, liksom ett antal studenter från andra samfund. Med de östkyrkliga utbildningsprogrammen har EHS en tredje studentgrupp som består av de som studerar för att bli präster eller församlingspedagoger i de ortodoxa kyrkorna.

De studenter som är pastorskandidater i Eumeniakyrkan deltar, förutom i akademiska kurser, även i kommunikationsutbildning inkluderande individuell röst- och talteknik, andligt forum, gudstjänst- och homiletikseminarier och samtal med terapeut för personlig bearbetning. Även alla dessa moment har under året fått genomföras digitalt med några få undantag. Pastorskandidater som har fullgjort hela detta program, samt det akademiska utbildningsprogrammet, erhåller *Pastoralteologisk examen (Master of Divinity)*.

Under åren 2003 till 2020 har 199 personer, som studerat minst ett år vid THS, ordinerats i Eumeniakyrkan och dess bildarsamfund. Under 2014 ordinerades inga pastorskandidater på grund av nyordningen med ett vägledningsår före ordinationen. Med hänsyn taget till det så har under åren 2003-2019 i genomsnitt 12 pastorskandidater per år, som studerat vid THS, ordinerats till pastorer i Eumeniakyrkan (och dess bildarsamfund). Till och från under åren har ett antal pastorskandidater i Eumeniakyrkan studerat vid andra lärosäten, men under vårterminen rapporterades att alla Eumeniakyrkans pastorskandidater var inskrivna vid EHS.

EHS följer samma regler vid antagning till studier, som finns för de statliga universiteten och högskolorna. Högskolan antar alltså inte några till pastors- eller prästkandidater. Samfunden själva ansvarar helt och hållet för detta. Däremot finns ett kontinuerligt samråd mellan högskolan och Eumeniakyrkan, kallat "Utbildningsråd". I detta råd diskuteras frågor som rör pastorsutbildningen och dess utformning. Under året har utvecklingsarbete kring pastorsutbildningen fortskridit tillsammans med diakonutbildningen som drivs av Bromma folkhögskola. En omläggning av utbildningen till pastor och diakon kan vara på plats hösten 2022.

Utbildningsrådet sammanträder som regel två gånger per år med biträdande rektor för RT som ordförande. Utbildningsrådets ledamöter är för närvarande pastorskandidaterna Ida Tonnvik och Elin Lagerhäll. Eumeniakyrkan representeras av biträdande kyrkoledare Joakim Hagerius (från september 2020, tidigare Olle Alkholm); Elisabeth Lindgren, samordnare för bildning och fortbildning; Linnea Lidskog, handläggare medarbetarrekrytering pastorsutbildningen; vakant, representant från kyrkostyrelsen; Anna Lena Evehäll, Eumeniakyrkans medarbetarförbund; Markus Landgren och Peter Baric, aktiva Eumeniakyrkopastorer; samt Ola Rikner, utbildningskoordinator från Eumenia.

Vid sidan av Utbildningsrådet har det under året också funnits en rad andra digitala mötesplatser. En sådan var konferensdagen "Våld i nära relationer – och församlingen" som högskolan arrangerade tillsammans med Eumenia-

kyrkan, liksom konferensen "Vetekorns dagar" där även studieförbundet Bilda var medarrangör. Högskolan är även representerat i Equmeniakyrkans teologiska råd, samt medverkar med en rapport vid kyrkokonferensen. I år deltog rektor och prorektor i ett online-samtal med kyrkoledare Lasse Svensson.

Regelbundet erbjuds öppna föreläsningar och seminarier. Detta år fick allt sådant ställas om till online-verksamhet. Högskolans lärare har varit aktiva som skribenter och föreläsare inom många olika ämnen, bland annat kring pandemin, men har även haft bokreleaser såsom kring den pastorala ledarskapsboken *Så är det inte hos er*, samt engagerats i olika offentliga sammanhang och konferenser.

På avdelningen har under året två nyanställningar skett. Det är Jonas Idestrom, som ny ämnesföreträdare i Praktisk teologi med religionsbetendevetenskap, samt Sara Gehlin lektor i Internationella relationer och ekumenik, som delar sin tjänst mellan RT- och ÖS-avdelningarna.

Teologgrupper, församlingskontakter och kaplaner

Stockholms stifts teologgrupp är en förening som är öppen för studenter på THS som tillhör Svenska Kyrkan och studenter av annan eller ingen samfundstillhörighet, men som ändå är nyfikna och intresserade av teologgruppens ämnen och diskussioner. Teologgruppen ses ungefär en gång i månaden, främst under lunchtid, i högskolans lokaler eller via Zoom när det inte är möjligt att mötas på plats. Medlemskapet är gratis och ger rösträtt på årsmötet.

Gruppens fokus är främst på relevanta frågor för dem som siktar på en framtida tjänst i Svenska Kyrkan. Ordförande för teologgruppen är Katja Stroeven. Anita Elweskiöld, komminister i Västerleds församling, har varit kaplan under året och hjälper till under mötena, samt har erbjudit stöd till de studenter som har behov av en svenskkyrklig pastoral insats.

Vårterminen 2020 planerade gruppen fem träffar som utgick från temat "Att möta livets avigsida", det vill säga olika aspekter av att möta utsatthet, människor i lidande och våld i arbetet som präst. Inledningsvis besöktes teologgruppen av Nils Lidskog, präst i Sankta Clara kyrka i Stockholm, som samtalade om teologiska och pastorala utmaningar och möjligheter med att möta social utsatthet, i form av exempelvis missbruk, psykisk ohälsa och prostitution. Resterande träffar som var inplanerade under vårterminen ställdes in och flyttades till höstterminen med anledning av övergången till distansundervisning och striktare restriktioner på grund av Covid19.

Under höstterminen 2020 har gruppen haft sex stycken inplanerade träffar varav den inledande introduktionen för

nya studenter, som besöktes av stiftsadjunkt för prästrekrytering i Stockholm Elin Hyldéen Gärtner, samt en träff med besök av Helena Nikula, samordnare på Stockholms stift för andlig vård i hälso- och sjukvården, kunde genomföras på plats utomhus eller i EHS lokaler. Nikulas besök fokuserade på hur det är att i sitt arbete som präst möta bland annat psykisk ohälsa och våld i nära relationer. Ett par möten tvingades teologgruppen ställa in på grund av sjukdom. Terminens sista träff kunde genomföras via Zoom då Ulrica Stigberg medverkade, präst i Fryshuskyrkan och författare till flera böcker om kyrkan, unga och pornografi. Hon ledde gruppen i samtal om hur man kan bemöta, hantera och tänka kring pornografi utifrån rollen som präst och teolog med ansvar för pastoral omsorg. En planerad temakväll med biskop Andreas Holmberg, Stockholms stift, tvingades teologgruppen ställa in.

För **Equmeniakyrkans teologgrupp (TG)** har pandemin som för alla andra präglat verksamheten under året. Innan de strikta restriktionerna kom i mars hann gruppen mötas till teologgruppsamlingar vid två tillfällen och därefter till en online. En av samlingarna var gemensam med diakonkandidaterna vid Bromma folkhögskola. Tre TG-samlingar genomfördes fysiskt i början av hösten. Nytt för i år var att några av samlingarna hållits dagtid och då varit förlagda till någon närliggande kyrka. Omställningen till att mötas och delta i samlingar online har möjliggjort att studenter som inte kunnat vara med fysiskt på plats har deltagit i TG-samlingarna via Zoom. Veckan innan jul möttes teologgruppen till en stor, digital julfest. Dessutom har teologgruppen tagit fram tidningen *Årsringar*. Försäljningen finansierar delvis de årliga retreaterna och gemenskapshelgen. Hälften av intäkterna går till pastorsutbildning internationellt.

Den årliga retreaten samt retreat- och samtalsdagar genomfördes på Nya Slottet Bjärka-Säby respektive på Hjälmargården under januari och februari. I början av varje hösttermin genomförs en TG-helg i någon av Equmeniakyrkans regioner med övernattnig. Gemenskapsdagar 2020 fick bli en förkortad variant med enbart dagsprogram i Stockholm.

Varje termin predikar ett par av Equmeniakyrkans regionala kyrkoledare vid veckomässan på EHS. De kandidater som har kontakt med, eller önskar få mer information om, den aktuella regionen är välkommen på en efterföljande lunch.

Under året har ett antal teologgruppsamlingar hållits i Göteborg, Jönköping och Vårgårda. Några av dessa skedde på plats och några online. Syftet med samlingarna är att samla de antagna kandidaterna som bor i respektive region, men det är också en öppen samling för de som önskar veta mer om kallelse, utbildning och tjänst. Marknadsföring och rekrytering har i år skett i färre sammanhang än vanligt, men studenter och anställda har medverkat vid Ungdomsledarutbildningen som arrangeras av Equmenia, Equmeniakyrkan och Södra Vätterbygdens folkhögskola, efterkurser för lär-

jungaskolan Apg 29, bibellinjen på Södra Vätterbygdens folkhögskola, samt gett en hälsning i Equmenias riksstämman.

I samband med bön- och offerdagen för pastors- och diakonutbildning bröt Coronapandemin ut och många församlingar ställde in sina gudstjänster. Innan mer omfattande restriktioner infördes hann THS-studenter, folkhögskoleelever, lärare, rektorer med flera ändå besöka cirka ett 80-tal församlingar. Besöken i samband med bön- och offerdagen bidrar till värdefulla relationer och gemenskap mellan församlingarna och skolorna. Det ger utrymme för bön, omsorg, nödvändiga ekonomiska bidrag och möjlighet att skapa engagemang och intresse för studier.

Linnéa Lidskog är handläggare för medarbetarrekrutering av pastorer och kontaktperson för pastorskandidaterna Equmeniakyrkan. Cicci Hagevi, handläggare för Vägledningsåret har en del av sin arbetstid förlagd till pastorskandidaternas samlings. Under året har Cicci vikarierat på delar av Linnéas tjänst som kontaktperson.

Nationella och internationella kontakter

Nedan ges några exempel på det omfattande nätverk som RT-avdelningen befinner sig i nationellt och internationellt.

RT:s lärare/forskare arrangerar eller deltar regelbundet i olika konferenser, seminariedagar, uppdragsutbildning. Flera av lärarna deltar i den offentliga debatten och används återkommande som experter i olika sammanhang.

RT-lärare deltar i lekmanautbildningar som anordnas av Equmeniakyrkans regioner. Denna medverkan möter stor uppskattning. Likaså medverkar lärare i ett stort antal olika former av församlingsrelaterade verksamheter som gudstjänster, RPG-träffar, föreläsningkvällar och medarbetarsamlingar.

Flera av högskolans personal deltar regelbundet i Equmeniakyrkans arbetsutskott, kommittéer, och konferenser. Biträdande rektor är adjungerad i antagningsnämnden för diakon- och pastorskandidater, samt är med i samrådsgruppen för kompetensutveckling (KUP) inom Equmeniakyrkan. Vid Equmeniakyrkans årliga kyrkokonferens ger högskolan en rapport, i år genom ett online-möte med kyrkoledaren. Samverkan med Teologiska institutionen vid Uppsala universitet har omfattat exegetisk och systematisk teologi. Vid Uppsala universitet och Åbo Akademi har THS haft doktorander med doktorandplats vid THS under 2020.

Tillsammans med Sveriges kristna råd och Sigtunastiftelsen planerar EHS för den femte internationella konferensen inom Receptiv Ekumenik. Denna skulle genomförts 2020 men har fått flyttas fram till 2022 på grund av pandemin. En digital endagskonferens arrangeras dock redan i juni 2021.

De internationella kontakterna är en väsentlig del av EHS verksamhet. Högskolans studenter erbjuds möjlighet till olika former av studier utomlands. Kurs- och löneadministratören Bjørg Farstad ansvarar för administrationen av Erasmus+, Linnaeus-Palme programmet, samt Minor Field Studies (MFS).

Sedan 2012 har EHS erbjudit ett engelskspråkigt kursprogram varje vårtermin med utbytesstudenter från andra universitet. Tre av de fyra kurserna ligger inom de teologiska programmen. 2020 kallades de internationella studenterna tillbaka till sina hemländer på grund av Coronapandemin och kurserna fick fullföljas online.

EHS är medlem i Nordiska Rådets program Nordplus. Genom Nordplus kan studenter, lärare och annan personal på lärosäten inom högre utbildning söka stöd för olika former av internationella samarbeten i Norden och Baltikum. Exempel på samarbeten är student- och lärarutbyten och utveckling av gemensamma studieprogram eller kurser.

Sedan 2002 har EHS haft samverkan med Myanmar Institute of Theology (MIT) i form av student- och lärarutbyte, såväl som olika utvecklingsprojekt finansierade bland annat med hjälp av Diakonia och Makarna J V och Charlotta Lundgrens Stiftelse. Linnaeus-Palme ska stimulera samarbete mellan universitet och högskolor i Sverige och i utvecklingsländer. Syftet är att öka den svenska högskolans internationalisering.

Med Candler School of Theology, Emory University, Atlanta har EHS ett samarbetsavtal syftande till student- och lärarutbyte. Candler School of Theology är knuten till United Methodist Church.

EHS är del av the International Association of Methodist-related Schools, Colleges, and Universities (IAMSCU), ett nätverk som bildades 1991 och som idag sammanför över 800 institutioner i över 80 länder. EHS ingår i en europeisk avdelning, Methodist-Related Theological Schools in Europe (MTSE), av detta nätverk, där även Theologische Hochschule Reutlingen, Tyskland ingår, med vilken EHS har ett samarbetsavtal. Under året har detta samarbete intensifierats då EHS inom ramen för IAMSCU är medarrangör för en teologisk konferens i samband med World Methodist Councils planerade konferens i Göteborg 2022.

North Park Theological Seminary, Chicago (NPTS) är en samarbetspartner sedan högskolans bildande.

Med Wesley Seminary, Washington D C, har EHS ett "Memorandum of Understanding". Wesley Seminary är liksom Candler School of Theology knuten till United Methodist Church.

Med Åbo Akademi samverkar EHS bland annat ifråga om forskarutbildning, jämför nedan "Forskning och forskarutbildning".

Teologiska Högskolan Stockholm (THS)

Avdelningen för östkyrkliga studier (Sankt Ignatios Akademi)

Avdelningen för östkyrkliga studier (ÖS), Sankt Ignatios Akademi, leds av dess biträdande rektor, Michael Hjälms, som tillsammans med utbildningsledare Anne-Christine Lindvall och administrationen ansvarar för det löpande arbetet. Under höstterminen genomförde avdelningen en omstrukturering vilket innebar att utbildningsledaren vid EHS övergick till att bli verksamhetschef för både de akademiska studierna vid ÖS, samt för folkhögskolestudierna inom ramen för Sankt Ignatios College. Nya medarbetare vid avdelningen sedan augusti är studierektor Pierre Aziz Nehme och utbildnings- samordnare Serafim Smensgård. Samtliga av de nya positionerna har möjliggjorts genom samverkan med Stiftelsen Sankt Ignatios.

Avdelningens beslut och utvecklingsarbete gällande bland annat utbildningarnas innehåll, relevans och utformning, kvalitetsarbete inklusive analys av kursutvärderingar i enlighet med EHS övergripande kvalitetssystem, sker sedan i höstas genom avdelningens nyinrättade ämneskollegier och avdelningskollegium. Från och med mitten av hösten är ämneskollegerna till antalet tre: ämneskollegiet för östkyrkliga studier, ämneskollegiet för internationella relationer och ekumenik, samt ämneskollegiet för religion, konst och demokrati. Utöver dessa har avdelningen haft ett avdelningskollegium som behandlar internationella relationer, utveckling och vision. Tillsammans med EHS rektorskollegium bedriver avdelningens biträdande rektor samverkans- och utvecklingsarbete.

Under 2020 ägde undervisning rum inom följande utbildningsprogram: pastoralpedagogiskt program, församlingspedagogiskt program, kandidatprogram, premasterpro-

gram, magisterprogram, tre olika masterprogram (Östkyrkliga studier, Internationella relationer och ekumenik, samt Religion, politik och demokrati), samt forskarutbildning. För dem som vill läsa ett kortare program erbjöds tre 1-åriga fristående program på deltid. Flertalet av kurserna inom programmen har även gått att läsa som fristående kurs. Delar eller i vissa fall hela program, har getts både som campus- och distansstudier, liksom på hel- respektive deltid. Pastoral- och församlingspedagogiskt program genomfördes i samverkan med Sankt Ignatios College. Dessa program, inklusive kandidatens första två år, har haft sin undervisning förlagd till Campus Södertälje. Utöver högskolestudier ingår i de pastoral- och församlingspedagogiska programmen också folkhögskolestudier (collegestudier) vid Sankt Ignatios folkhögskola i Södertälje. Studierna bedrivs även i samverkan med de sammanhang där studenternas framtida utövning kommer att ske.

Antalet helårsstudenter (HST) ökade från 32 HST 2019 till 55 HST 2020. Antalet enskilda personer som har studerat en eller flera kurser eller program har varit 203 personer. Av dessa var 33 % kvinnor och 67 % män. Under året tog tre studenter ut en kandidatexamen. Utförlig studentstatistik finns i slutet av verksamhetsberättelsen.

Coronapandemin har slagit hårt mot avdelningen. Genomströmningen under året har varit låg och sjönk från 55 % 2019 till 36 % 2020. Många studenter har inte mått med att genomföra sina studier, och har skjutit fram sina examinationer i väntan på pandemins avtagande, men har ändå deltagit i stora delar av undervisningen. Vidare har antalet studenter begränsats på grund av att avdelningen har ett internatio-

Avdelningens professor och biträdande rektor, samt föreståndarna för de de koptiska och bysantinska seminarierna, möter den koptiske respektive den grekiske påven av Alexandria och hela Afrika.

nellt upptagningsområde. Flera studenter avstod från att söka till ett annat land. Andra studenter nekades inresevisum eller ankom sent till höstterminens studier, och åter andra påbörjade sina studier hemma i sitt hemland, men på grund av tidsskillnad eller andra omständigheter avbröt eller sköt de senare upp sina studier.

På grund av den under året pågående pandemin har all undervisning sedan slutet av mars skett online. Restriktioner kring resor och inresor till Sverige har i några fall påverkat lärares möjlighet att närvara i Sverige.

Lärare inom ÖS-avdelningen har under året varit avdelningens professorer och lärare, samt lärare från Sankt Ignatios College. Undervisning har även skett i samarbete med lärare inom högskolans övriga avdelningar – MRD-avdelningen och RT-avdelningen. Under året utnämndes doktor Robert Kitchen till oavlönad docent. Kitchen tjänstgör som adjungerad högscolektor.

Kaplan för de östkyrkliga präst- och församlingspedagogkandidaterna vid EHS har under årets inledande delar varit fader Misha Jakšić. Under senhösten övertogs uppgiften av fader Serafim Smensgård. På grund av den pågående pandemin har deras arbete vid EHS varit begränsat.

Nationella och internationella kontakter

I januari träffade biträdande rektor tillsammans med företrädare för avdelningen den koptiska ortodoxa kyrkan i Egypten, och den Grekisk-Ortodoxa kyrkan i Afrika för att diskutera en externfinansierad forskarskola för afrikanska teologer.

På grund av Coronapandemin begränsades internationella kontakter till onlinemöten. Den planerade konferensen med Oslo Coalition of Human Rights förvandlades till en serie online-överläggningar, och likaså arbetet med International Orthodox Theological Association (IOTA) som också blev en serie onlinemöten.

Som mottagare av Sankt Ignatios orden 2020 utsågs professorerna Aristotle Papanikolaou och George Demacopoulos, Fordham University, USA. På grund av pandemin kommer utdelandet av orden att äga rum kommande år.

Forskning och forskarutbildning

Under 2020 har ett omfattande forsknings- och utvecklingsarbete bedrivits vid högskolan. Lärarnas pågående forskning i kombination med ett stort engagemang som utbildare, är grunden för den kvalitetsstämpel EHS har fått genom åren.

EHS har sedan 2017 erhållit ett statligt forskningsanslag på knapp 1,6 miljoner, baserat på 8 000 kronor per helårsstudent (HST) och antalet utbildningsplatser 2016 när förra forskningspropositionen presenterades. De statliga lärosätena har fått drygt 12 000 kronor per HST. I forskningspropositionen som presenterades i december höjs de enskilda utbildningsanordnarnas anslag till 12 000 kr/HST helårsstudent (de statliga till 17 500 kr/HST). Om inget oförutsett händer i de politiska förhandlingarna kring budgeten innebär detta att EHS får närmare 4 miljoner kronor i utökad statligt anslag under 2021.

Även under 2019 erhöll flera lärare extern finansiering för sin forskning, både från nationella forskningsråd och mindre stiftelser. Tre lärare har fleråriga anslag från Vetenskapsrådet, dels ett projekt om konfliktlösningsdynamik i antiken, dels ett om tolkning av bibeln i arabiska texter. En mera detaljerad information om lärarnas forskning ges i en separat rapport till styrelse och EHS ägare.

Vid högskolan fanns vid årsskiftet 31 doktorander, varav 21 var vid EHS inskrivna egna doktorander och 10 hade doktorandplats vid EHS, men var inskrivna som doktorander vid ett annat lärosäte. Samarbetet var framför allt med Åbo Akademi (8 st), men också med Uppsala Universitet (2 st). Inom de olika ämnesområdena är uppdelningen medräknat både vid EHS och vid andra lärosäten inskrivna doktorander: 11 i praktisk teologi med kyrkohistoria, 6 i bibelvetenskap, 11 i systematisk teologi, 1 i östkyrkliga studier och 2 i mänskliga rättigheter. Doktoranderna möts regelbundet till seminarier inom sitt ämnesområde och har också ämnesövergripande seminarier och samarbeten med andra högskolor och universitet i både i Sverige och med andra nordiska länder. Några av de 31 doktoranderna har haft ett lågt engagemang i sina forskarstudier under 2020.

Att bygga upp en forskarutbildning är i mångt och mycket som att starta en ny skola. Det öppnar nya möjligheter, men kräver också stora resurser. Här har det varit viktigt att EHS under senare år erhållit ett flertal donationer. Utan dessa hade det inte varit möjligt att så pass snabbt utveckla en vital forskarutbildningsmiljö. I övrigt finansieras doktorandverksamheten via samarbeten med Ekumeniakyrkan, olika svenskkyrkliga stift, församlingar och forskningsenheten inom Svenska kyrkan, Lunds Missionssällskap, med flera. En mindre del finansieras direkt via EHS budget med hjälp av det statliga forskningsanslaget.

I detta sammanhang kan också nämnas att *Lilian och Karl Olof Nilssons forskningsstiftelse* även under 2020 utlyste stipendier för masterstudenter. Denna forskningsstiftelse

bildades 2017 genom en gåva från makarna Nilsson och har som ändamål att främja teologisk forskning och fortbildning för pastorer inom Ekumeniakyrkan. Utlysningen i december 2020 gällde två stipendier på vardera 50 000 kronor med prioritet denna gång för den student som undersöker hur kyrkor valt att arbeta med barn- och ungdomsverksamhet under Coronapandemin, samt hur detta påverkat unga människors inställning till kyrkan.

Som ovan nämnts gick **MRD-avdelningen** i oktober in med ansökan om tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen i mänskliga rättigheter. MRD bedriver forskning inom en rad områden. Och genom EHS avtal med Åbo Akademi, Finland, bedriver två forskarstuderande från MRD forskarstudier vid Åbo.

Ansvarig för HMR:s högre seminarium har varit professor Kjell-Åke Nordquist och biträdande rektor Linde Lindkvist. Under året hölls fyra seminarier. I samarbete med Stockholms universitet drivs forskarseminariet Stockholm Human Rights Colloquium som hade sex träffar under året. Ansvarig från EHS sida är Linde Lindkvist.

Maria Bexelius anställdes under hösten 2020 som adjunkt och hennes pågående avhandlingsprojekt handlar om mänskliga rättigheter i relation till migration/asyl.

Ulf Johansson-Dahre bedriver forskning om kulturella perspektiv på mänskliga rättigheter. Han har under 2020 publicerat en uppdaterad upplaga av den internationella dokumentsamlingen kring ursprungsfolk *The International Discourse on Indigenous Peoples: A Compilation of Legal and Political Documents*. (2nd edition, 2020). Lund: Palmkrons förlag.

Göran Gunner har under 2020 skrivit om aspekter av religions- och övertygelsefrihet och om svensk mission i Mellanöstern och Nordafrika. Han har också deltagit i arbetet med reflektioner om Covid19 och religionsfrihet inom Europeiska kyrkokonferensen (KEK).

Linde Lindkvist arbetade under året vidare med sin forskning om barnets mänskliga rättigheter. En del av resultaten har under åren publicerats i tidskriften *Diplomatica* och i en forskningsantologi vid Princeton University Press. Under året skrev han även kontrakt med Studentlitteratur om en grundläggande lärobok om barns rättigheter.

Kjell-Åke Nordquist har under året fortsatt bedrivit forskning om sannings- och försoningskommissioner, och har till exempel bidragit i en antologi publicerad inom ett projekt med VID-högskolan i Norge om sannings- och försoningskommissioner i länder med ursprungsbefolkningar.

Bengt Palmgrens forskningsinriktning är företagande och mänskliga rättigheter. Han undersöker statens roll och

ansvar på detta område med fokus på de statligt ägda företagen.

Susanne Wigorts Yngvesson inledde år 2020 som gästforskare vid Loyola University, Chicago. Hennes MR-relaterade forskning har rört samvetsfrihet, AI och teknologi, medieetik, övervakning samt kvinnor och mänskliga rättigheter i svenskt historiskt perspektiv.

Forskarseminariet i **bibelvetenskap** har som alla andra fått anpassa verksamheten till pandemin. De flesta seminarier har genomförts online, vilket ger en annan interaktion än vid fysiska möten, men online-formatet har också gett seminariet möjlighet att träffas något oftare, under hösten i stort sett varje vecka. Innehållet har bestått av forskningsbidrag från doktorander och lärare, samt några externa/internationella gäster. Två storseminarier per termin tillsammans med Uppsala har genomförts, som tidigare.

Vårterminen blev mycket annorlunda än planerat. Efter storseminariet med Uppsala i mars har, med undantag för ett par tillfällen, verksamheten skett online. En mängd planerade internationella besök under våren fick läggas på is: Outi Lehtipuu, Helsingfors; Katharina Pyschny, Berlin; Bart Ehrman, Chapel Hill, North Carolina; Runar Thorsteinsson, Reykjavik; och Istvan Czachesz, Tromsø. Istället har EHS lärare kompletterat doktorandernas avhandlingsavsnitt med framläggning av eget material. En magisteruppsats har också ventilerats i seminariet (Paulina Mark).

Som ovan nämnts disputerar John-Christian Eurell i januari 2021 som den första av EHS egna doktorander sedan forskarutbildningen infördes. Och höstterminen inleddes med Eurells slutseminarium. Ambitionen var att en gång i månaden genomföra ett seminarium på campus i hybridklassrum för att åtminstone någon gång ge möjlighet att mötas i verkliga livet, men även dessa tillfällen fick snart göras om till rena online-seminarier. Vid de två storseminarierna har internationella gäster medverkat: Katherine Southwood, Oxford, och Brent Nongbri, MF, Oslo. För övrigt har doktorander och lärare presenterat material. Doktoranderna i Gamla testamentet har deltagit i en nationell forskarskola online.

Två nya doktorander har antagits under året: Petra Jonsson i Gamla testamentet och Aldar Nõmmik i Nya testamentet. Nõmmik börjar officiellt 1 januari 2021 men har deltagit under senare delen av hösten. En doktorand är långtidssjukskriven på grund av Covid19. Ett doktorandstipendium i Nya testamentet för ett projekt med inriktning mot wesleyansk teologi har utlysts med ansökningsstopp den 1 maj 2021.

Möjligheterna att delta i forskarkonferenser har på grund av Coronapandemin sett annorlunda ut, men många konferenser har ägt rum online och forskare och doktorander har deltagit i flera sådana, även i kortare

konferenser och föreläsningar på olika platser i världen som annars skulle ha varit svåra att delta i. Pandemin begränsar, men öppnar också nya möjligheter.

Under året såg en ny skriftserie dagens ljus, *Tro & Liv Bibel*. Serien planeras omfatta relativt korta texter av allmänintresse och vill förmedla bibelvetenskaplig forskning i dialog med kyrka och samhälle. Texterna presenteras i lättillgänglig form och berör aktuella frågeställningar kring tro och mänskligt liv. Den första boken, *Våld och vapen i Bibelns värld och vår: Två essäer*, av Tracy Lemos, handlar om våld och personskap, om krig och vapen, om massutrotning och mänskliga rättigheter.

Under 2020 har **Kyrka i Samtid** (KiS), forskarseminariet för Praktisk teologi med kyrkohistoria, rymt tio avhandlingsprojekt och fyra huvudhandledare. Arbetet har letts av docenterna Joel Halldorf och Jonas Idestrom. Docent Sune Fahlgren och professor Tone Stangeland Kaufman, som handleder doktorander, ingår också i en handledargrupp som träffats vid två tillfällen under året för att samtala om doktoranderna och det övergripande arbetet med forskarskolan. Under slutet av året har handledargruppen haft enskilda samtal med samtliga doktorander (inte de doktorander som handledaren själv handleder). På grund av pandemin har handledargruppen under 2020 förstärkt arbetet med att följa upp doktoranderna och deras arbetssituation. Några av doktoranderna har drabbats hårt av Covid19.

Seminariet har mötts till sex seminarieträffar (3 dagar per tillfälle) för föreläsningar, seminarier, tillfällen att lägga fram text, delta i seminarier med internationella forskare och delta i workshops/konferenser. Sedan mars månad har all verksamhet skett via Zoom. Seminariet har också tillsammans aktivt arbetat med att hitta fungerande former för digitala seminarier. KiS har gästats av professor Trine Anker från MF i Oslo, professor Bengt Kristensson Uggle vid Åbo Akademi, biskop Andreas Holmberg och lektor Hanna Stenström. Doktorander från Uppsala, Lunds och Köpenhamns universitet har också gästat seminariet vid olika tillfällen.

Under 2020 introducerade KiS digitala seminarier med internationellt erkända forskare. Seminariet har besökts av Pete Phillips vid Durham University, Courtney Goto vid Boston University och Luke Bretherton vid Duke University. KiS har också deltagit i en dag med den nordiska forskarskolan som arrangerades av Uppsala universitet den 7 december. Dagen genomfördes tillsammans med doktorander och forskare från Glasgow och professor Heather Walton föreläste. Vid de egna seminarierna har KiS utöver återkommande framläggning av texter arbetat med kursen *Kyrka och politik*. KiS har också haft seminarier kring följande teman: "Analys av kvalitativt material", "Sammanläggningsavhandling eller monografi" och "Argumentation". Samtliga doktorander i forskarskolan har under året lagt fram olika former av texter som transkriberade intervjuer, projektskisser och avhandlingstexter.

Då KiS har blivit en vital och viktig miljö för praktisk teologi i Norden finns det ett ökat intresse från flera personer att på något sätt knyta sig till eller få kontakt med forskarskolan. Han-

delargruppen för samtal om hur KiS långsiktigt också ska förbli och utvecklas som en ledande forskarmiljö för Praktisk teologi med kyrkohistoria. Under året har också kontakter mellan KiS och högre seminariet i Praktisk teologi med betendevetenskap börjat stärkas.

Under 2020 har **systematisk teologi** haft fem interna forskarskolor å tre dagar för doktorander vid THS plus fyra nationella forskarskolor å två dagar i systematisk teologi och etik. På grund av Covid19 hölls alla samlingar från och med mars via Zoom. Vid forskarskolorna har doktorander möjlighet att presentera avhandlingstext eller ventilera utkast för projektidéer samt öva sin färdighet i att ge kritik på andras texter.

Inom systematisk teologi bedrivs högre seminarier med tre indelningar. Det huvudsakliga seminariet har en bred profil med olika slags texter och pågående artiklar. Ytterligare två högre seminarier inom ämnet är ett i hymnologi som initierades våren 2020 och ett annat med inriktning mot teologi och kritik, vars första seminarium hölls hösten 2020. Sammantaget hölls tio högre seminarier i systematisk teologi, varav några samarrangerades med KiS (Kyrka i samtid) och högre seminariet i Mänskliga rättigheter. I det högre seminariet deltar även magister- och masterstudenter i systematisk teologi.

Våren 2020 utlystes två doktorandstipendier. Av 20 sökande erbjöds två kvinnor stipendiet. De påbörjade sina doktorandstudier i september respektive november med inriktning mot etik inom systematisk teologi. Sammanlagt har sju doktorander varit aktiva i varierande grad av arbetsnivå. Tre av doktoranderna befinner sig i slutskedet av arbetet, två har kommit ungefär halvvägs och två är nyantagna.

Till och med oktober var professor Bengt Kristensson Ugglå i tjänsten vid EHS knuten till forskarskolan i Stockholms stift i samarbete med Åbo akademi och EHS. Sedan september är professor Michael Nausner affilierad till ämnet och EHS. Forskningsledare för systematisk teologi är professor Susanne Wigorts Yngvesson, tillika handledare. Till ämnets huvudhandledare hör även docent Petra Carlsson samt professor Bengt Kristensson Ugglå. Biträdande handledare är sedan 2020 professor Ola Sigurdson, Göteborgs universitet samt professor emerita Elisabeth Gerle.

Inom systematisk teologi har under året ett flertal samarbeten ägt rum i form av seminarier, forskningsprojekt och konferenser: Loyola University, Chicago; St Andrews University, England; Uppsala universitet; Drew University, New Jersey; Westar institute, California; Art Institutet of Chicago, Chicago; Kungliga konsthögskolan, Stockholm samt International Society for Religion, Literature and Culture (ISRLC).

Inom **ÖS-avdelningen** bedrivs forskning inom en rad områden; historiskt, geografiskt, ämnesmässigt och metodiskt. Professor Samuel Rubenson arbetar med den tidiga och medeltida monastiska undervisningstraditionen i östkyr-

korna samt deltar i ett internationellt nätverk kring medeltida etiopiska kyrkor. Professor Cyril Hovorun och lektor Michael Hjälms arbetar med centrala ecklesiologiska och ekumeniska frågor såväl historiskt som i nutid, professor Davor Džalto med frågor kring religion och kultur, särskilt konst, och lektor Miriam Lindgren Hjälms med hur Bibeln förstås och används i tidiga arabiska texter. Därutöver ingår även dr Haileyeus Alebachew Molaw i forskargruppen samt doktoranderna Gabriel Bar-Sawme (syrisk liturgi) och Abate Gobena (etiopisk ekoteologi). I forskarseminariet deltar även regelbundet andra forskare från EHS liksom från andra högskolor och universitet.

Ansvarig för ÖS-avdelningens högre seminarium (Research School in Eastern Christian Studies) har varit Samuel Rubenson och Miriam Lindgren Hjälms. Under året hölls nio seminarier. Forskarseminariet möts normalt varannan vecka men tog under våren paus i ett par veckor på grund av Coronapandemin och den höga belastningen det medförde för personalen. Sammanlagt bestod seminariet av tio disputerade lärare, två doktorander, och ett antal MA-studenter. Forskningsmiljön har således utvecklats markant jämfört med tidigare år och tillväxten beror delvis på nyanställningar och på att mastersstudenter bjudits in, men även på grund av att externa forskare bjudits in vid enstaka tillfällen eller deltagit på mer eller mindre regelbunden basis. På seminarierna presenterade avdelningens egna forskare och doktorander sina pågående forskningsprojekt och i tillägg bjöds externa forskare in för att dela med sig av sin forskning och få input från seminariet. Det senare syftar både till att ge seminariet inblick i relaterade ämnesområden och till att sprida information om seminariets aktiviteter och kompetensområden.

Vid sidan av forskningsprojekt har ett fåtal studenter lagt fram sina uppsatser på det högre seminariet. Högre seminariets forskare presenterar även frekvent sin forskning på andra lärosätens seminarier, forskarskolor, workshops, och konferenser. Det bör slutligen nämnas att seminariets lärare presenterade sina ämnen och forskning i en föreläsningsserie som sändes via Zoom och som spelades in för att spridas på Youtube. Föreläsningarna hade normalt mellan 40 och 60 deltagare och nådde således en relativt stor krets internationella kollegor och andra intresserade åhörare.

Kvalitetssäkringsarbetet

En bakgrund och den nuvarande processen

Kvalitet är ett komplext begrepp som rymmer olika perspektiv. Vi talar om kvalitetsarbete, kvalitetshöjning, kvalitets-säkring, kvalitetsutveckling, kvalitetsgranskning, osv. Att kvalitetsbegreppet började användas inom utbildningsverksamhet i slutet av 1900-talet, innebar det att det inte fanns utbildning med kvalitet innan dess? Självfallet inte. Det handlar i grund och botten om värderingar, förhållningssätt och förmågor som överförs från en människa till annan. En tradition med djupa rötter i historien. Det handlade ofta om att under flera år skolas in i en viss tradition eller i ett specifikt hantverk. Utbildningskvalitet kan inte säkras genom en organisation eller en dokumentation, även om det har sitt givna värde. Viktigare än detta är att det finns lärare och forskare som har högt ställda krav på sin verksamhet, och arbetar målmedvetet med att bygga upp miljöer där excellent utbildning och forskning bedrivs. Kvalitet är en kultur som bärs av människor, en mänsklig kapacitet att sträva efter och förmå leda upp till specifika mål.

Inom högre utbildning finns tydliga förväntningar på hög kvalitet inom undervisning och forskning.

Universitet och högskolor skiljer sig åt genom att det bara är universiteten som har ett generellt tillstånd att utfärda examen på forskarnivå. Högskolor måste ansöka om tillstånd för specifika områden. I Sverige är det regeringen som ger högskolor som är så kallade enskilda utbildningsanordnare tillstånd att utfärda examina. Det handläggs på så sätt att regeringen ger Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i uppdrag att granska lärosätets förutsättningar att bedriva utbildning för en specifik examen, för att därefter lämna en rekommendation om beslut till regeringen. Och allt handlar om att pröva om det finns förutsättningar för hög kvalitet i den utbildningsverksamhet som ska leda fram till den examen lärosätet ansökt om.

I och med att EHS sedan 2007 har ansökt nio gånger om olika examina innebär det att högskolan har kvalitetsgranskats lika många gånger för tillstånd att utfärda en specifik examen. Detta alltså förutom de för alla lärosäten gemensamma nationella granskningarna och utvärderingarna. Det är med andra ord ingen unik situation att under innevarande läsår kommer EHS granskas med anledning av ansökan om licentiat- och doktorsexamen inom mänskliga rättigheter, samtidigt som en nationell tematisk utvärdering av breddad rekrytering genomförs. Och direkt i upptakten av höstterminen 2021 drar den nationella granskningen igång av kvalitetssäkringsarbetet i den grupp lärosäten där EHS ingår.

Kvalitetssäkringsarbetet är med andra ord en verksamhet som kontinuerligt pågår på flera olika plan. Som ett led i detta infördes i och med verksamhetsberättelsen för 2019 ett avsnitt i om kvalitetssäkringsarbetet, baserat på *Program och handlingsplan för systematiskt kvalitetsarbete vid Enskilda*

Högskolan Stockholm 2020 – 2023, som antogs av styrelsen 2019 och ersatte *Kvalitetssäkring vid THS 2016–2019*. Noteras ska att högskolelagen och högskoleförordningen inte gäller för enskilda utbildningsanordnare, förutom att utbildningen ska uppfylla kraven i högskolelagens första kapitel samt högskoleförordningens bilaga där examensfordringarna regleras. EHS har därför att själv fastställa de riktlinjer som ska gälla. Det är av vikt att samma riktlinjer gäller inom hela EHS, även om verksamheten delvis kan ha olika utformningar.

Handlingsplanen för kvalitetsarbetet vid EHS kommer att successivt behöva uppdateras. Redan nu kan konstateras att den saknar vissa viktiga områden som till exempel arbetet med mål och strategier, liksom även behovet att sammanställa högskolans styr- och policydokument och spara dem i en tydlig struktur. Det allt större behovet av att ta itu med dessa områden har blivit påtagligt i och med EHS expansion under de senaste åren, vilket gjorde att ett arbete inleddes under 2020 med att ta fram nya övergripande mål och strategier, liksom även att skapa en struktur för att samla all väsentlig dokumentation.

Coronapandemin medförde att kvalitetssäkringsarbetet under 2020 till viss del fick skjutas upp, då så många andra frågor måste prioriteras för att få EHS verksamhet att fungera i helt nya former med all undervisning online och med mer eller mindre all personal arbetande hemifrån. En alumnundersökning som skulle genomförts våren 2020 kommer förhoppningsvis kunna genomföras våren 2021 istället. Den planerade doktorandenkäten ersattes av en mer begränsad enkät för att undersöka pandemins konsekvenser för forskarutbildningen.

En studentenkät för nybörjare skickades trots allt ut under vårterminen, men av 128 studenter svarade endast 25. Med en svarsfrekvens på knappt 20 % gick det inte att göra särskilt mycket av resultatet. Studentkåren tog med anledning av pandemin ett helt eget initiativ till en måendeundersökning i slutet av året. Och högskolan skickade ut en ny studentenkät under senare delen av höstterminen, som fick betydligt bättre svarsfrekvens. Resultaten av den kommer att publiceras och analyseras under vårterminen 2021.

I EHS olika kollegier behandlades under 2019 och 2020 ett flertal punkter av stor vikt för kvalitetssäkringsarbetet. Bland annat bearbetades i EHS lärarkollegium jämställdhets- och hållbarhetsperspektiv i kursplaner, EHS strategi, EHS kvalitetspolicy och handlingsplan samt frågor från det pedagogiska utvecklingsprogrammet, bland dem pedagogik för distansundervisning som blev extra angeläget då all undervisning blev online under stora delar av 2020 på grund av pandemin. Olika aspekter av distansutbildningens förutsättningar och villkor behandlades vid tre tillfällen under 2020.

Kvalitetsrådet sammanträder tre gånger om året, i oktober, december och februari. Höstens första möte innebar en omstart av kvalitetssäkringsarbetet. En extern konsult engagerades i slutet av året för att genomlys och förtydliga kvalitetssäkringssystemet inför UKÄ:s granskning hösten

2021. De olika kollegierna fick i uppdrag att i januari 2021 lämna in rapporter om sitt kvalitetsarbete för åren 2019 och 2020, utifrån de områden som EHS handlingsplan för kvalitetsarbetet prioriterat för 2019 respektive 2020. Dessa rapporter och analysen av dem hör till 2021 års verksamhet.

Studentkår

Studentkåren vid EHS representerar samtliga av skolans studenter i och med kårobligatoriet, och arbetar med att hörsamma studenternas frågor kring utbildning och psykosocial studiemiljö. Det sker bland annat genom deltagande i högskolans olika beslutande och rådgivande organ samt genom studentrepresentanters deltagande i ämnesföreträdarkollegium, ämneskollegium, disciplinnämnd och tjänsteförslagsnämnd.

Ordförande för kåren var Hampus Åhman vid verksamhetsårets start med Sofie Söderin som vice ordförande. Efter Hampus Åhmans avgång agerade Sofie Söderin ordförande fram till halvårsmötet där Hannah Hartell valdes till ny ordförande med Linda Åleberg som vice ordförande.

SEHS styrelse utgörs av ordförande, vice ordförande, sekreterare, kassör, studiesocial sekreterare, representanter för de studenter som går första året på EHS, ledamöter och studentrepresentanter till ämnesföreträdarkollegiet (ÅFK) och till EHS styrelse. Utöver dessa poster representeras studenterna och SEHS genom studentrepresentanter i de olika kollegierna inom teologi och mänskliga rättigheter. SEHS har årsmöte, respektive halvårsmöte, två gånger per läsår då poster tillsätts på ett demokratiskt vis. Dessa möten är öppna för kårens samtliga medlemmar.

De första månaderna av verksamhetsåret kunde studentkåren bedriva sin verksamhet som vanligt på skolan och bjöd bland annat in till evenemang såsom CSN-frukost en gång i månaden. På grund av Coronapandemin blev vissa typer av den tidigare verksamheten inte längre möjlig att genomföra och styrelsen har arbetat för att finna nya vägar att finnas där för dess medlemmar. I detta arbete har styrelsemedlemmar bland annat hjälpt till vid skolans introduktionsdagar där det både arrangerades pass för studenter som var på campus och gjordes en kort film för dem som valde att delta på distans.

I denna märkliga tid har det även varit av stor vikt för SEHS styrelse att ta kontakt med kårens medlemmar för att se vilka nya behov som uppkommit. Utöver att finnas tillgängliga på mail för diverse frågor har styrelsen även genomfört

en enkät bland dess medlemmar med syfte att fånga upp hur deras mående och studiesituation har påverkats av pandemin. En sammanställning av denna enkät distribueras i början av 2021 till högskolans styrelse och ämneskollegierna för att dessa ska få en bild av studenternas situation.

Inför nästa verksamhetsår ser styrelsen fram emot att fortsätta vara studenternas röst och främja studentinflytandet på skolan. Det finns även en vision om att lägga en större vikt vid den psykosociala miljön på skolan genom att bredda studiesocialsekreterarens roll till att bli ett studerandeombud samt planer om att pröva kårobligatoriets plats och form vid kommande årsmöte.

Bibliotek

Under år 2020 präglades bibliotekets verksamhet mycket av Coronapandemin. För att motverka smittspridning anpassades verksamheten bland annat genom att begränsa antalet tillgängliga studieplatser samt att all informationsservice erbjöds digitalt. Studenter och lärare har hela tiden haft tillgång till både det fysiska och det digitala biblioteket, men det fysiska med självbetjäning. För att minska smittspridningen ytterligare utgick inga förseningsavgifter under pandemin.

Personal har i möjligaste mån arbetat hemifrån i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer. De flesta bibliotekssysslor har gått att göra på distans men fjärrlänehantering, bokuppställning och katalogisering av tryckta böcker har utförts på plats. Under sommaren genomfördes även en omlokalisering av kurslitteraturen och självbetjäningsskärmen till en mer central plats i bibliotekslokalen.

Under året har ett antal förbättringsområden identifierats bland annat i samband med bibliotekets egen kvalitetsgranskning. I och med att högskolan övergick till distansundervisning ökade behoven av att få till en förenklad fjärråtkomstlösning. Implementeringen av denna lösning påbörjades under senare delen av hösten. Likaså ökade behovet av att kunna förvärva e-böcker från fler leverantörer. Arbetet för att utvidga e-boksutbudet påbörjades också under senare delen av hösten. Vidare har förarbete med att förenkla sökgränssnittet utförts för att biblioteket ska kunna börja använda den nationella söktjänsten Libris

som lokal katalog för både tryckta och elektroniska böcker. Mycket tid har även lagts på skapandet av en stödresurs för informationssökning i Canvas och planering av annan sökvägledning. I samband med att högskolan fick en ny hemsida har också förändringsarbetet gällande utformningen av bibliotekets sida inletts. Ett arbete som bland annat syftar till att göra sidan mer lättnavigerad.

Biblioteket har en samordnande roll gällande EHS forskningsdatahantering. Under året har en stödfunktion skapats tillsammans med representanter från andra delar av högskolan med syfte att utveckla forskarstöd kring hanteringen av forskningsdata.

Andra händelser som skett under året är att studenter och lärare har erbjudits ett par utbildningstillfällen i databassökning. Vidare har personal deltagit i diverse konferenser och nätverksträffar. I samband med att EHS blev medlem i SUHF så har biblioteket fått en representant i SUHF:s expertgrupp för lärosätetsbiblioteken. Biblioteket har också varit med att tillsammans med andra teologiska bibliotek skapa ett nationellt nätverk som går under namnet Nätverk för teologiska bibliotek (NTBS). Det nätverket har i sin tur ansökt om medlemskap i Bibliothèques Européennes de Théologie (BETH) som börjar gälla från och med 2021.

Studenter med funktionsnedsättning

Lagen om likabehandling av studenter i högskolan syftar till att främja lika rättigheter för alla. Diskrimineringslagen som trädde i kraft 2009 omfattar innehållet i den tidigare lagen om likabehandling av studenter i högskolan och uppmanar högskolan att aktivt verka för alla studenters lika rättigheter, samt motverka diskriminering bland annat på grund av funktionsnedsättning. Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av funktionsförmåga, till exempel läs- och skrivsvårigheter/dyslexi, neuropsykiatriska tillstånd och viss psykisk ohälsa.

Samordnaren av särskilt pedagogiskt stöd på högskolor och universitet har till uppgift att se till att studenter med olika funktionsnedsättningar får det stöd de är berättigade till. Samordnarna tillhör ett nationellt nätverk som, förutom kunskapsutbyte via ett forum på nätet, också träffas i gemensamma konferenser, utbildningsdagar och regionala träffar. Årets nationella konferens blev uppskjutet till 2021 på grund av den rådande pandemin. Under året har Monica Helles varit samordnare fram till den 1/10 då Henrik Hannfors tog över rollen. Henrik har tidigare varit involverad i verksamheten genom att distribuera och informera om resurser för studenter med läsnedsättning.

Evenemang under året

På grund av Coronapandemin kom ett stort antal planerade evenemang under året att ställas in eller skjutas upp till ett kommande år. Men framför allt under hösten genomfördes en del arrangemang som digitala event istället.

28 januari berättade docent Åke Viberg om Job framför brasan i Essinge församlingshem under rubriken "När livet är en trasa: om Job och ett oundgrundligt liv".

10 februari 2020 var det boksläpp och ett samtal med några av författarna och redaktörerna om religions- och övertygelsefrihet med Elisabeth Gerle, Göran Gunner, Maria Klasson Sundin m.fl. Två nya böcker om hur vi kan förstå religions- och övertygelsefrihet och förhållandet mellan religionsfrihet och andra mänskliga rättigheter presenterades i samverkan med Svenska kyrkans forsknings- och analysenhet.

15 mars medverkade biträdande rektor Michael Hjälm i en församlingsdag i Kristi Uppståndelses Ortodoxa församling i Göteborg under tema "Liturgin, tacksamhetens sakrament".

6 mars hölls i anslutning till den Internationella kvinnodagen en öppen föreläsning med advokaten Anna Massarsch på temat Kvinnor på flykt: *Varför flyr kvinnor och vad får de för skydd?*

8 mars-föreläsning hölls med stiftsadjunkt Helene Egnell i Stockholms stift. "Vi behöver interreligiös kvinnosolidaritet."

10 mars var det bön- och offerdag för Eumeniakyrkans pastors- och diakonutbildning. Det var i mars som rekommendationerna kom att ställa in resor och större samlingar, vilket innebar att inte alla planerade besök under mars kunde genomföras. Totalt hann omkring ett 80-tal bokade besök i olika församlingar fullföljas.

1 april genomfördes bolagsstämman online då verksamhetsberättelse och årsredovisning för 2019 presenterades. Hans Andreasson, Helena Höij, Lars Dalesjö, Linda Alexandersson och Margareta Larsson, PG Persson och Olle Westberg omvaldes som ledamöter i bolagsstyrelsen. Anita Hansbo valdes in som ny ledamot. Rektor, personalrepresentant och representant för studentkåren är ständigt adjungerade. Vid styrelsens direkt efterföljande konstituerande möte omvaldes Helena Höij till ordförande och Lars Dalesjö till vice ordförande.

På grund av pandemin inställdes avslutningshögtiden för läsåret 2019/2020.

24 augusti drog läsåret 2020/2021 igång med registrering, introduktions- och välkomstprogram. På grund av pandemin hölls ingen stor för alla avdelningar gemensam välkomsthögtid. Utan alla programpunkter genomfördes i mindre grupper och under andra former än normalt på Campus Bromma och Campus Södertälje, med möjlighet att på Campus Bromma för både personal och studenter att kunna närvara på alternativt fysiskt på campus eller online tack vare den nya utrustningen i lärosalarna.

25 augusti hölls slutseminarium för John-Christian Eurells doktorandprojekt *Peter's Legacy in Early Christianity*. Opponent/Granskare var docent Tord Fornberg från Uppsala. Det fanns möjlighet att närvara antingen på campus eller via Zoom-länk.

1 september hölls traditionsenligt en välkomstgudstjänst i kappellet med predikan av EHS rektor. Ett begränsat antal kunde delta i kappellet. Gudstjänsten livesändes via Youtube.

8 september firades tio volymer i *Tro & Liv* skriftserie, genom en release av en bok som reflekterar teologiskt över kyrkan och klimatkrisen, *Mer lik Gud*, av Åke Jonsson. Föranmälan krävdes för att då gällande restriktionen om max 50 deltagare skulle kunna garanteras. Under året startades en ny skriftserie *Tro & Liv Bibel*.

1 oktober hölls en offentlig online-föreläsning med professor Cyril Hovorun, *International Relations and Ecumenism*.

8 oktober hölls i samverkan med Bromma folkhögskola ett författarsamtal med Ola Larsson, Annette Haaland och Sune Fahlgren kring Larssons bok *Översten*. Överste Broady, var grundare av Betelseminariet och en förkämpe för demokrati och antirasism. Detta event var det möjligt för ett begränsat antal att följa på plats, men det sändes också via Bromma folkhögskolas Youtube-kanal.

15 oktober hölls ytterligare en bokrelease, "Så är det inte hos er" *Kyrkligt ledarskap i organisationsteoriernas värld*. Biskop Andreas Holmberg var moderator för ett samtal med några av de medverkande i boken: Sofia Camnerin, Sune Fahlgren, Joel Halldorf m.fl.

15 oktober hölls en offentlig online-föreläsning med professor Davor Džalto, *Back to Theology. Back to the Public Sphere*.

16-17 oktober var EHS medarrangör i Vetekorns dagar som genomfördes via digitala livesändningar från Immanuelskyrkan, Stockholm. Från EHS medverkade biträdande rektor Sofia Camnerin i ett samtal med Björn Wiman kring *Det religiösa språkets plats i vår tid*. Docent Joel Halldorf talade över temat *Jakten på Gud i det 21:a århundradet*.

19 oktober hölls en offentlig online-föreläsning med professor Samuel Rubensson, *Philosophers, monks and artists: some characteristics of Eastern Christian Studies*.

29 oktober hölls en offentlig online-föreläsning med biträdande rektor Michael Hjälms, *The Ministry of the Bishop: the Prime Ecclesial Challenge of Ecclesiological Studies*.

5 november hölls en offentlig online-föreläsning med Youhanna Nessim Youssef, *Patristics in Coptic and Copto-Arabic Tradition*.

19 november hölls en online-konferens med temat *Våld i nära relationer och församlingen*. Konferensen anordnades tillsammans med Equmeniakyrkan.

19 november hölls en offentlig online-föreläsning med lektor Grant White, *The Study of Liturgy: History, Theology, and the Search for Meaning in the 21st Century*.

Mänskliga rättighetsdagarna 2020 ställdes in ska istället hållas digitalt under våren 2021.

3 december hölls en offentlig online-föreläsning med lektor Miriam Lindgren Hjälms, *Texts, Readers, and the Church: Biblical Studies in Eastern Christianity*.

På grund av Coronapandemin inställdes alla gudstjänster under vårterminen efter den 17 mars. Med några undantag hölls det däremot gudstjänst på tisdagar kl 11 under höstterminen. Under september-oktober var gudstjänsterna öppna för allmänheten men med Covid19-anpassad sittning i kapellet. Under november-december livesändes gudstjänster med medverkande närvarande i kapellet eller online. De livesända gudstjänsterna hade i snitt drygt 100 visningar, som mest 149 och som minst 36. EHS lärare och doktorander har stått för förkunnelsen vid halvdussinet tillfällen. Vid övriga gudstjänster har olika centralt, regionalt och lokalt anställda inom Equmeniakyrkan eller Svenska kyrkan predikat.

Personal och styrelse 2020-12-31

1. Anne-Christine Lindvall, lektor, utbildningsledare ÖS, vik forskarstudierektor (20 %)
2. Anneli Winell, lektor i religionssociologi (60 %)
3. Barbara Crostini, lektor i östkyrkliga studier (75 %)
4. Bjørg Farstad, kursadministratör och bokföring (100 %)
5. Björn Asserhed, doktorand praktisk teologi, pastor (75 %)
6. Bojana Džalto Bursac, kommunikationsansvarig (50 %)
7. Carl Johan Berglund, studierektor, teol dr i bibelvetenskap, pastor (70 %)
8. Cecilia Melder, lektor i praktisk teologi, präst (75 %)
9. Christina Lloyd, adjunkt i praktisk teologi, (40 % vikariat)
10. Cyril Hovorun, professor i Internationella relationer och ekumenik, präst (50 %)
11. Daniel Strömner, doktorand praktisk teologi, pastor (75 %)
12. Davor Džalto, professor i religion, konst och demokrati (100 %)
13. EwaMaria Roos, adjunkt i praktisk teologi (40 % helt tjänstledig)
14. Frida Mannerfelt, doktorand praktisk teologi (100 %)
15. Göran Gunner, docent i missionsvetenskap, pastor (70 %)
16. Hanna Stenström, lektor i bibelvetenskap, präst (85 %)
17. Henrik Hannfors, bibliotekarie, samordnare för funktionshindrade (85 %)
18. Joel Halldorf, docent i kyrkohistoria (100 %)
19. Jonas Idestrom, docent i praktisk teologi (100 %)
20. Josef Forsling, lektor i bibelvetenskap (90 %)
21. Joseph Sverker, lektor i systematisk teologi (100 %)
22. Kjell-Åke Nordquist, teologie licentiat, professor i internationella relationer (10 %)
23. Linde Lindkvist, lektor i mänskliga rättigheter (100 %)
24. Liv Tegeman, bibliotekarie (75 %)
25. Maria Bexelius, adjunkt i mänskliga rättigheter (50 %)
26. Mark Sluys, studierektor, teologie doktor i religionsfilosofi (100 %)
27. Michael Hjälms, biträdande rektor ÖS, lektor i östkyrkliga studier, systematisk teologi, (30 %)
28. Miriam Lindgren Hjälms, lektor i bibelvetenskap och östkyrkliga studier (100 %)
29. Monica Helles, studievägledare (100 %)
30. Nils Troselius, bibliotekarie (100 %)
31. Owe Kennerberg, rektor, lektor i systematisk teologi, pastor (100 %)
32. Per Ström, vaktmästare (75 %)
33. Petra Carlsson, docent i systematisk teologi, präst (75 %)
34. Rikard Roitto, docent i bibelvetenskap, pastor (100 %)
35. Samuel Rubensson, professor i östkyrkliga studier, präst (20 %)
36. Sara Häggström, doktorand bibelvetenskap (100 %)
37. Sofia Camnerin, biträdande rektor RT, prorektor, lektor i systematisk teologi, pastor (100 %)
38. Sophia Tonneman, informationsansvarig (100 %)
39. Susanne Wigorts Yngvesson, professor i etik (100 %)
40. Thomas Kazen, professor i bibelvetenskap, pastor (100 %)
41. Tone Stangeland Kaufman, professor i praktisk teologi (15 %)
42. Ulf Johansson Dahre, docent i socialantropologi (70 %)
43. Åke Viberg, docent i bibelvetenskap (100 %)

Sammantaget 45 personer. Till detta kommer ett 15-tal timplärare.

Styrelsens ledamöter

Anita Hansbo, Stockholm
 Hans Andréasson, Sandviken
 Helena Höij, Bromma (ordförande)
 Lars Dalesjö, Helsingborg (vice ordförande)
 Linda Alexandersson, Arvika
 Margareta Larsson, Knivsta
 Olle Westberg, Norsborg
 Per-Gunnar (PG) Persson, Göteborg

Till styrelsen var adjungerade: rektor, studentkårsrepresentant och personalrepresentant.

Studentstatistik

Registrerade studenter, helårsstudenter (HST = summa *registrerade* högskolepoäng (hp) dividerat med 60), helårsprestationer (HPR = summa *avklarade* högskolepoäng dividerat med 60), samt genomströmning 2009-2020.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Studenter	600	535	528	580	658	673	632	606	546	567	622	917
HST	225	214	200	217 ¹	240 ²	244 ³	215 ⁴	215 ^{5,6}	249 ⁷	270 ⁸	286 ⁹	347 ¹⁰
HPR	171	193	169	174 ¹	185	185 ³	185 ⁴	178 ⁵	196 ⁷	223 ⁸	218 ⁹	245 ¹⁰
Genomströmning	76%	90%	84%	80%	77%	76%	86%	83%	79%	83%	76%	71%

1 Exklusive utbytesstudenter 2012: HST 4,5; HPR 3,5.

2 Inklusiva avgiftsskyldiga HST 0,867; HPR 0.0

3 Inklusiva avgiftsskyldiga HST 0,167; HPR 0.75 och utbytesstudenter HST 2.0; HPR 2.0.

4 Inklusiva avgiftsskyldiga HST 0.5; HPR 0.5 och utbytesstudenter HST 1.5; HPR 1.5.

5 Inklusiva utbytesstudenter HST 2.0; HPR 2.0.

6 Beräknat på nytt sätt från och med 2016 (beräknat exakt per dag). Samma beräkning som 2015 skulle ge resultatet 219.

7 Inklusiva uppdragsutbildning HST 1.393; HPR 0.083 och utbytesstudenter HST 1.432; HPR 1.25.

8 Inklusiva avgiftsskyldiga HST 0.522; HPR 0.0, uppdragsutbildning HST 1.510; HPR 1.717 och utbytesstudenter HST 2.168; HPR 1.8.

9 Inklusiva avgiftsskyldiga HST 0,064; HPR 0.0, uppdragsutbildning HST 2,073; HPR 2,583 och utbytesstudenter HST 1,5; HPR 1,375.

10 Inklusiva avgiftsskyldiga HST 1,140; HPR 0,25, uppdragsutbildning HST 0; HPR 0 och utbytesstudenter HST 1,875; HPR 1,25 och "Särskild utbildningssatsning 2020" HST 21,625; HPR 12,375.

Före 2012, då THS hade ett eget betygssystem, är det osäkert om statistiken togs fram på exakt samma sätt som nu.

HST, HPR 2019 och 2020 och genomströmning.

2020 (2019)	Religionsvetenskap och teologi	Östkyrkliga studier	Mänskliga rättigheter och demokrati	Totalt
HST	188 (146)	56 (32)	104 (107)	347 (286)
HPR	135 (111)	20 (17)	89 (90)	245 (218)
Genomströmning Campuskurser	81 % (78 %)	44 % (56 %)	86 % (84 %)	81 % (79 %)
Genomströmning Distanskurser	58 % (68 %)	33 % (50 %)	- (-)	50 % (62 %)
Genomströmning Totalt	72 % (76 %)	36 % (53 %)	86 % (84 %)	71 % (76 %)

Fördelning på högskola, nivå och kön samt utbytesstudier

	Inom program	Kvinnor	Män	Total
Teologiska Högskolan Stockholm	Kurs, avancerad nivå	53	39	92
	Kurs, grundnivå	161	141	302
	Utbyte, utresande	0	0	0
	utbyte, inresande	0	0	0
	Fristående kurs			
	Kurs, avancerad nivå	24	20	44
Kurs, grundnivå	205	144	349	
Högskolan för mänskliga rättigheter och demokrati	Kurs, avancerad nivå	50	10	60
	Kurs, grundnivå	76	16	92
	Utbyte, utresande	0	0	0
	Utbyte, inresande	0	0	0
	Fristående kurs			
	Kurs, avancerad nivå	0	0	0
Kurs, grundnivå	33	8	41	

- Av totalt 917 registrerade studenter var 559 (61 %) kvinnor och 358 (39 %) män.
- Av de 368 programstudenterna i teologi var 191 (52 %) kvinnor och 177 (48 %) män.
  - Av de 253 programstudenterna i teologi inom avdelningen för religionsvetenskap och teologi var 162 (64 %) kvinnor och 91 (36 %) män.
  - Av de 115 programstudenterna i teologi inom avdelningen för östkyrkliga studier var 29 (25 %) kvinnor och 86 (75 %) män.
- Av de 147 programstudenterna i MR var 121 (82 %) kvinnor och 26 (18 %) män

(I grupperna ovan kan samma person förekomma flera gånger – samma person kan ha läst olika program vår- och höstterminen, eller programkurs den ena terminen och enstaka kurs den andra.)

Antal utfärdade examina för 2020 (2019)

Kandidatexamen i teologi, 180 hp	14 (20)
Magisterexamen i teologi 60 hp	7 (7)
Masterexamen i teologi 120 hp	2 (2)
Kandidatexamen i mänskliga rättigheter, 180 hp	14 (15)
Magisterexamen i mänskliga rättigheter, 60 hp	4 (5)
Masterexamen i mänskliga rättigheter, 120 hp	12 (8)

Ansökningsstatistik

2020 kom det 1630 ansökningar till högskolans kurser och program, varav 698 var ansökningar till program. 2019 kom det 1468 ansökningar till högskolans kurser och program, varav 657 var ansökningar till program. Det totala antalet ansökningar ökade med 9 % 2020 i jämförelse med 2019. Antalet ansökningar till program ökade med 6 % 2020 i jämförelse med 2019.¹¹

¹¹ Detta är enligt Universitets- och högskolerådets antagningsstatistik som enbart inkluderar ansökningar som går via Antagning.se eller universityadmissions.se och som inte tar med ansökningar som kommer dit efter ansökningsomgångens andra urval.

Lite statistik för perioden den 1 juli - 16 december för EHS online-verksamhet

- Det hölls 1 828 Zoom-möten
- 139 kurser genomfördes
- 75 lärare och föreläsare medverkade
- 1 179 studenter (samma student räknas som en student för varje kurs hen deltar i)
- 1 117 uppgifter lades ut på lärplattformen
- 942 diskussionsämnen behandlades
- 3 216 filer laddades upp
- 151 mediainspelningar användes i undervisningen
- 1 222 timmar var det mesta en lärare var uppkopplad under perioden

Enskilda högskolan Stockholm AB (svb)

556947-8968

Årsredovisning

för räkenskapsåret 1 januari - 31 december 2020

Innehåll:

Förvaltningsberättelse	1-2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer	5-8
Underskrifter	9

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Enskilda högskolan Stockholm AB får härmed avge årsredovisningen för räkenskapsåret 2020.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Enskilda högskolan Stockholm AB (EHS), med säte i Stockholm, har till föremål för sin verksamhet att direkt eller indirekt bedriva utbildning, forskning och därmed förenlig verksamhet. EHS är ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning enligt Aktiebolagslagen 32 kapitlet.

EHS ägs till 100 % av Equmeniakyrkan. Equmeniakyrkan är en kyrka vars uppgift är att förkunna evangeliet och praktisera kärlekens tjänst bland människor, uppmuntra till delaktighet och medansvar i samhället, verka för fred och försoning, samt ta ansvar för att förvalta Guds skapelse.

I enlighet med sitt uppdrag har EHS bedrivit utbildning och forskning i teologi och mänskliga rättigheter. Den teologiska utbildningen har som sitt grunduppdrag att utbilda blivande pastorer till Equmeniakyrkan, men välkomnar alla behöriga som vill läsa vid högskolan. Till exempel läser en stor grupp blivande präster inom Svenska kyrkan vid högskolan. Sedan 2016 ges också östkyrkliga utbildningsprogram för blivande präster och församlingspedagoger i de ortodoxa kyrkorna.

EHS erbjuder, förutom högskolekurser, varje år ett antal offentliga föreläsningar, symposier och seminarier i aktuella ämnen, samt medverkar på många andra sätt i utbildning, fortbildning och forskning och både nationellt och internationellt. EHS lärare är även mycket aktiva i den så kallade tredje uppgiften till exempel som medarbetare i media och andra former av offentliga framträdanden. EHS har också en egen bokserie *Studia Theologica Holmiensia* och ger även ut skriftserierna *Tro & Liv* och *Tro & Liv Bibel*.

Väsentliga händelser under och efter räkenskapsåret

EHS är inne i en expansiv fas och antalet statligt finansierade utbildningsplatser och har växt med 65 % under åren 2018-2020. Antalet studenter var under 2020 över 900. Sedan några år har högskolan en forskarutbildning med ett 20-tal egna doktorander, plus 10-tal doktorander inskrivna vid andra lärosäten med doktorandplats vid EHS.

2020 kom att präglas av den globala Coronapandemin vilket ledde till att under stora delar av året genomfördes all undervisning, offentliga föreläsningar och seminarier helt online. För att anpassa till detta har EHS under året investerat drygt 1,4 mkr.

EHS hade vid årsskiftet 43 anställda, förutom ett 15-tal timplärare. 28 av de anställda var disputerade, varav 7 var professorer och 7 docenter.

Omsättningen uppgick till 30'850 tkr (29'994) och det redovisade resultatet för året blev 434 tkr (574).

Flerårsöversikt	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning (tkr)	647	584	698	1 336	1 018
Rörelseintäkter (tkr)	30 850	29 994	25 620	19 645	17 862
Resultat efter finansiella poster (tkr)	440	574	143	-596	-448
Soliditet (%)	16,6	17,9	16,3	16,3	49,4

Förändring av Eget kapital (kr)

	<i>Bundet Eget kapital</i>		<i>Fritt Eget kapital</i>	
	Aktiekapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt kapital
Belopp vid årets ingång	1 500 000	1 397 714	573 959	3 471 673
Resultatdisposition enligt årsstämma		573 959	-573 959	-
Årets resultat			433 599	433 599
Belopp vid årets utgång	1 500 000	1 971 673	433 599	3 905 272

Resultatdisposition (kr)

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	1 971 673
Årets resultat	433 599
Totalt	2 405 272

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning	2 405 272
Totalt	2 405 272

Resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2020	2019
Rörelseintäkter	3		
Nettoomställning		647	584
Övriga rörelseintäkter		30 203	29 410
Summa rörelseintäkter		30 850	29 994
Rörelsekostnader			
Råvaror och förnödenheter		-84	-142
Övriga externa kostnader		-10 077	-10 307
Personalkostnader	4	-20 229	-19 089
Avskrivning av materiella anläggningstillgångar		-15	-15
Summa rörelsekostnader		-30 405	-29 553
Rörelseresultat	2	445	441
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande poster		-	140
Räntekostnader och liknande resultatposter		-5	-7
Summa finansiella poster		-5	133
Resultat efter finansiella poster		440	574
Skatt på årets resultat		-6	-
ÅRETS RESULTAT		434	574

Balansräkning

TILLGÅNGAR, tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	7	15	29
Summa materiella anläggningstillgångar		15	29
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i intresseföretag	8	50	50
Fordringar hos intresseföretag		1 000	1 000
Andra långfristiga värdepappersinnehav	9	6 091	5 071
Summa finansiella anläggningstillgångar		7 141	6 121
Summa anläggningstillgångar		7 156	6 150
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		78	108
Fordringar hos intresseföretag		-	501
Övriga fordringar		157	14
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10	342	-
Summa kortfristiga fordringar		577	622
Kassa och bank		15 332	12 628
Summa omsättningstillgångar		15 909	13 250
Summa tillgångar		23 065	19 400
EGET KAPITAL OCH SKULDER, tkr			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital	12	1 500	1 500
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		1 972	1 398
Årets resultat		434	574
Summa eget kapital		3 905	3 472
Långfristiga skulder			
Övriga skulder, erhållna bidrag	5	12 049	10 161
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		397	503
Skatteskuld		98	50
Övriga skulder, projektmedel	6	5 027	3 537
Övriga skulder		743	372
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	846	1 305
Summa kortfristiga skulder		7 111	5 767
Summa eget kapital och skulder		23 065	19 400

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Grunder för upprättande

Årsredovisning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag. Redovisningsprinciperna är oförändrade mot föregående år.

Värderingsgrund

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges.

Belopp

Samtliga belopp är angivna i tusentals kr (tkr) om inget annat anges. Beloppen inom parentes anger föregående års värden.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Erhållna bidrag

Erhållna bidrag avser erhållna medel från ideella organisationer för utbetalning till förutbestämda ändamål. Medlen bokförs som skuld när de erhålls och intäktsförs i takt med att villkoren för bidragen är uppfyllda.

Bidrag och medel som EHS själva förfogar över och förvaltar, hanteras i balansräkningen som långfristig skuld.

Bidrag och medel som EHS skall återredovisa och ev. återbetala, hanteras i balansräkningen som kortfristig skuld.

Materiella anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider:

Inventarier, verktyg och installationer 5 år

För inventarier inköpta under december månad, påbörjas avskrivningen nästkommande år.

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar i form av aktier, obligationer och andra långfristiga värdepappersinnehav redovisas till anskaffningsvärdet minskat med eventuell nedskrivning.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Noter till resultaträkningen

Not 2 Rörelseresultat

Specificering av rörelseresultatet

<i>Belopp i tkr</i>	2020	2019
Rörelseintäkter		
Utbildningsdepartementet och SST	20 118	18 399
Anslag från huvudman	5 700	5 000
Övriga anslag	2 538	2 737
Uppdragsutbildning	173	317
Gåvor-bidrag-projektintäkter	1 847	3 274
Övriga intäkter	474	267
Summa rörelseintäkter	30 850	29 994
Rörelsekostnader		
Lokal- och kontorskostnader	-4 744	-3 155
Resor och reseomkostnader	-298	-1 246
Marknadsföring	-312	-432
Förvaltningskostnader	-550	-2 576
Facklitteratur och tidskrifter	-558	-594
Projektmedel	-1 849	-2 272
Övriga externa kostnader	-979	-174
Personalkostnader, inkl inhyrda lärartjänster	-21 101	-19 089
Avskrivning av materiella anläggningstillgångar	-15	-15
Summa rörelsekostnader	-30 405	-29 553
RÖRELSERESULTAT	445	441

Not 3 Försäljning till koncernföretag

	2020	2019
Erhållet anslag från Equmeniakyrkan	5 700	5 000
Erhållna bidrag för projekt och övrig försäljning	345	628
	6 045	5 628

Not 4 Personal

Medelantalet anställda (räknat heltidstjänst över året)	2020	2019
Kvinnor	13	12
Män	17	14
	30	26

Noter till balansräkningen

Not 5 Erhållna bidrag

	2020	2019
Makarna Nilssons stiftelse	50	-
Masteruppsatsstipendium	70	-
Olle Engströms stipendiefond	268	268
EHS stipendiefond	352	352
David Lagergrens stipendiefond	167	167
Forskningsfonden	495	495
FRIFO-fonden	723	673
Kungsholms forskningsfond	4 284	4 615
Sankt Paulsmedlen	864	930
Trefaldighetsmedlen	1 775	2 661
Södertäljeprojektet	3 000	-
	12 049	10 161

Not 6 Projektmedel

	2020	2019
MFS fältstudier	302	122
Linnaeus-Palme	604	366
Erasmus	976	955
Lundgrens stiftelse (Filippinerna och Burma)	-	-
Vetenskapsrådet	2 937	2 188
Övriga projektmedel	209	- 94
	5 027	3 537

Not 7 Inventarier

	2020	2019
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	4 573	4 573
Inköp under året	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 573	4 573
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 543	-4 529
Årets avskrivningar	-15	-15
Utgående ackumulerade avskrivningar	- 4 558	- 4 544
Utgående bokfört värde	15	29

Not 8 Andelar i intresseföretag

	2020	2019
Campusområde Bromma AB, 556634-1334 säte: Stockholm, 50,00% ägarandel	50	50
	50	50

Not 9 Långfristiga värdepappersinnehav

	2020	2019
Ingående anskaffningsvärden	5 100	966
Årets anskaffningar	1 020	5 000
Årets avyttringar	-	-866
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 120	5 100
Ingående nedskrivningar	-29	-
Årets nedskrivningar	-	-29
Utgående ackumulerade nedskrivningar	- 29	- 29
Utgående bokfört värde	6 091	5 071
<i>Marknadsvärde</i>	6 633	5 130

Not 10 Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter

	2020	2019
Prenumerationer biblioteket	-	-
Övrigt	342	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	342	-

Not 11 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020	2019
Upplupna semesterlöner	371	297
Upplupna sociala avgifter	85	397
Övrigt	390	611
	846	1 305

Not 12 Moderföretag

EHS ägs till 100% av Equmeniakyrkan (252004-7131) med säte i Stockholm.

Underskrifter

Bromma 2021 - ____ - ____

_____
Owe Kennerberg, rektor och verkställande direktör

_____
Helena Höij, styrelsens ordförande

_____
Linda Alexandersson

_____
Hans Andréasson

_____
Lars Dalesjö

_____
Margareta Larsson

_____
Olov Westberg

_____
Per-Gunnar Persson

_____
Anita Hansbo

Vår revisionsberättelse har avgivits 2021 - ____ - ____

_____
Desiree Wittberg
Auktoriserad revisor
KPMG AB

Signatursida

Detta dokument har signerats digitalt av följande undertecknare:
